

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektoru vəzifəsini icra edən:
dos.Z.Məmmədova
"12" fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqram)

İxtisasın adı və şifri: 7001001 Pedaqogika

İxtisaslaşma: Coğrafiyanın tədrisi

Fakültə: Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Coğrafiya və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: AMTMOF (Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları)

"Coğrafiya və ekologiya" kafedrasının 06.02.2020-ci il tarixli (protokol N 6) iclasında müzakirə olunub təsdiq edilmişdir.

Kodu: MİF-B01.03

Tədris ili: I (2025-2026)

Semestr: II (Yaz)

Tədris yükü: Cəmi 180 Auditoriya saati 30 saat. (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani.

Tədris dili: Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı soyadı, dərəcəsi: dos.Əzizov Sənan Qərib oğlu, dos.Məmmədova Gülnarə Şahab qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi 40, LDU-nun 2 saylı tədris binası

Məsləhət saati: V-ci gün saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: senan.ezizov.58@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. A.Y.Bibikin və başqaları "Orta məktəbdə coğrafiya təliminin metodikası" Bakı 1978
2. N.N.Allahverdiyev, H.Ə.Sadıxlı "Coğrafiyanın tədrisi metodikası"
3. N.Ş.Eldarov "Coğrafiyanın tədrisi metodikası" Bakı 2008
4. Ümumtəhsil məktəblərinin VI-XI siniflər üçün coğrafiya proqramı Bakı 2002
5. N.S.Seyfullayeva Coğrafiyanın tədris metodikası Bakı 2011
6. O.Alxasov Coğrafiyanın tədrisi metodikası (1 hissə) Bakı-2013
7. M.Verdiyeva Coğrafiyanın tədrisi metodikası Bakı-2022

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri, məqsədi:

Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları fənni orta ümumtəhsil məktəblərində keçirilən coğrafiya fənninin şagirdlərə aşılamaq yollarını, onun keçirilmə üsul və formalarını, müasir təhsil islahatlarına cavab verən yeni inovativ texnologiyalardan istifadə yolları və üsullarının nəzəri və pсихoloji aspektlərini şərh edir. Fənnin öyrənilməsində məqsəd, tələbələrə müasir təhsil

islahatlarına cavab verən yeni inovativ texnologiyalardan istifadə yolları və üsullarının nəzəri və pixoloji aspektlərini başa salmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrə biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinləndən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	çox yaxşı	B
71-80 bal	yaxşı	C
61-70 bal	kafi	D
51-60 bal	qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Lenkeran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X. Təqvim mövzu planı: Muhazirə 15 saat, seminar,15 saat. Cəmi.30.saat.

№	Keçirilən <u>mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu</u>	Saat		Tarix	
		müh	Sem	müh	sem
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu: Məktəb coğrafiyasının elmi nəzəri əsasları Plan: 1. Məktəb coğrafiyasının predmeti, mənbələri və tədqiqat metodları 2. Coğrafi təhsilin məqsədi 3. Məktəb coğrafiyasının vəzifələri 4. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elimlərlə əlaqəsi Mənbə:1,2,3,4,5	2	2		
2.	Mövzu:Məktəb coğrafiyasının inkişafı 1. Məktəb coğrafiya fənninin inkişaf tarixi 2. Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər 3. Təhsil islahatına qədərki dövrdə məktəb coğrafiyasının mahiyyəti 4. Əsas və orta təhsil pilləsində coğrafiya fənninin ümumi istiqamətləri 5. Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu Mənbə:1,2,3,4,5	2	2		
3.	Mövzu: Coğrafiya fənn kurikulumu və onun mahiyyəti Plan: 1. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi 2. Kurikulumun ümumi prinsipləri 3. Fənn kurikulumunun strukturu 4. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri 5. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi Mənbə:1,2,3,4,5	2	2		
4.	Mövzu: Coğrafiya təliminin məzmunu Plan: 1. Ümumi təlim nəticələri 2. Coğrafiyanın məzmun xətləri 3. Məzmun xətləri üzrə təlim nəticələri 4. Coğrafiyanın fəaliyyət xətləri Mənbə:1,2,3,4,5	2	2		
5.	Mövzu: Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili Plan: 1. Məzmun xəttinin funksiyaları 2. Əsas standartların mahiyyəti 3. Alt standartların mahiyyəti Mənbə:1,2,3,4,5	2	2		

6	Mövzu: Coğrafiya kurikulumda anlayışların paylanması Plan: 1. Coğrafi anlayışların növləri 2. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi 3. Standartlarda və dərsliklərdə coğrafi anlayışların təqdim edilməsi Mənbə:1,2,3,4	2	2		
7	Mövzu: Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası Plan: 1. Empirik biliklərin formalaşdırılması metodikası 2. Nəzəri biliklərin formalaşdırılması metodikası 3. Bacarıqların formalaşdırılması metodikası 4. Yaradıcı fəaliyyət və ətraf aləmə hissi dəyərləndirici münasibət təcrübəsinin inkişafı Mənbə:1,2,3,4	2	2		
8	Mövzu: Coğrafiya kurikulumda inteqrasiya imkanları Plan: 1. Inteqrasiya anlayışı haqqında məlumat 2. Fəndaxili inteqrasiya 3. Fənlərarası inteqrasiya Mənbə:1,2,3,4	1	1		
	Cəmi: 30	15	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Coğrafiyanın tədrisi metodikası coğrafiyanın əsaslarının orta məktəblərdə şagirdlərə öyrədilməsi, orta məktəbin qarşısında qoyulmuş təlim-tərbiyə vəzifələrinə uyğun olaraq, məktəb coğrafiyası kursunun məqsədini, məzmununu, sistemini işləyib hazırlayır, coğrafi biliklərin şagirdlərə necə öyrətməli? suallarına cavab verməklə əsl mütəxəssis kimi formalaşdırır.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

1. Coğrafi təhsilin məqsəd və vəzifələrini izah edir.
2. Coğrafiya və fənn kurikulumunun və mahiyyətini izah edir.
3. Coğrafiya kurikulumunun anlayışlar, onların siniflər üzrə dəyişməsinə təqdim edir.
4. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərini bilir.
5. Coğrafiya kurikulumunda inteqrasiya imkanlarını təqdim edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. I Kollokvium sualları

1. Məktəb coğrafiyasının predmeti, mənbələri və tədqiqat metodları
2. Coğrafi təhsilin (təhsilverici, inkişafetdirici və tərbiyəedici) məqsədi
3. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elmlərlə əlaqəsi

4. Məktəb coğrafiyasının inkişaf tarixi
5. Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər
6. Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu
7. Coğrafiya fənni kurikulumu və onun mahiyyəti
8. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi
9. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri
10. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi

II Kollokvium sualları

1. Fənyönümlü kurikulumlar
2. Şəxsiyyətyönümlü kurikulumlar
3. Coğrafiya təliminin məzmunu
4. Ümumi təlim nəticələri
5. Coğrafiyanın məzmun xətləri
6. Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili
7. Əsas və alt standartların mahiyyəti
8. Coğrafiya kurikulumda anlayışların paylanması
9. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi
10. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası

XVI. İmtahan sualları

1. Məktəb coğrafiyasının predmeti, mənbələri və tədqiqat metodları
2. Coğrafi təhsilin (təhsilverici, inkişafetdirici və tərbiyəedici) məqsədi
3. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elimlərlə əlaqəsi
4. Məktəb coğrafiyasının inkişaf tarixi
5. Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər
6. Əsas və orta təhsil pilləsində coğrafiya fənninin ümumi istiqamətləri
7. Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu
8. Coğrafiya fənni kurikulumu və onun mahiyyəti
9. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi
10. Kurikulumun ümumi prinsipləri
11. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri
12. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi
13. Fənyönümlü kurikulumlar
14. Şəxsiyyətyönümlü kurikulumlar
15. Coğrafiya təliminin məzmunu
16. Ümumi təlim nəticələri
17. Coğrafiyanın məzmun xətləri
18. Məzmun xətləri üzrə təlim nəticələri
19. Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili
20. Əsas və alt standartların mahiyyəti
21. Coğrafiya kurikulumda anlayışların paylanması
22. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi
23. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası
24. Empirik biliklərin formalaşdırılması metodikası
25. Nəzəri biliklərin formalaşdırılması metodikası
26. Coğrafi faktların və nomenklaturanın öyrənilməsi
27. Coğrafi təsəvvürlərin formalaşdırılması

28. Səbəb-nəticə əlaqələrin öyrənilməsi
29. Bacarıqların formalaşdırılması metodikası
30. Yaradıcı fəaliyyət və ətraf ələmə hissi dəyərləndirici münasibət təcrübəsinin inkişafı
31. Coğrafiya kurikulumda inteqrasiya imkanları
32. Fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya

AMTMOF (Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları) ixtisası, 7001001 Coğrafiyanın tədrisi ixtisası, təhsil proqramı təhsil planı və fənn proqramına əsasən hazırlanmışdır.

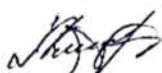
Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 fevral 2026-cı il, protokol № 07)

Fənn müəllimi:

dos. S. Q. Əzizov

Fənn müəllimi:

dos. G.Ş. Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos. S. Q. Əzizov